

RAADGEVEND COMITÉ VOOR DE PENSIOENSECTOR

Het Raadgevend Comité voor de pensioensector, opgericht krachtens het koninklijk besluit van 5 oktober 1994 houdende oprichting van een Raadgevend Comité voor de pensioensector en waarvan de leden bij het ministerieel besluit van 27 januari 2003 houdende benoeming van de leden van de plenaire vergadering van het Raadgevend Comité voor de pensioensector benoemd worden, heeft als taak op eigen initiatief of op aanvraag van de Minister bevoegd voor Pensioenen advies uit te brengen.

Met toepassing van artikel 4 van voormeld koninklijk besluit van 5 oktober 1994 brengt het Raadgevend Comité voor de pensioensector volgend advies uit:

Bij het voorleggen van zijn advies over de regeling van het wettelijk pensioen is het Comité zich bewust van de bijzonder moeilijke economische en financiële context. Het Comité is echter van oordeel geweest dat het niet alleen zijn mening moest geven over de situatie van de gepensioneerden op korte termijn, maar ook dat het een ingrijpende hervorming voor de toekomst moest voorstellen.

Vaststellingen

Het wettelijk pensioen (eerste pijler), d.w.z. het pensioen door repartitie waarbij de huidige actieve bevolking voor de huidige gepensioneerden bijdragen, is onvoldoende.

Het Comité herinnert eraan dat de Nationale Arbeidsraad in september 2006 in een unaniem advies het volgende vaststelde: *"de pensioenen die 20 jaar geleden ingingen, zijn in verhouding tot de nieuwe pensioenen en de algemene welvaart gemiddeld ca 20 % lager"* en beklemtoont dat de verhogingen die sindsdien werden toegekend, het verschil slechts in geringe mate hebben verkleind. Deze situatie is hoofdzakelijk te wijten aan de opschorting van de echte welvaartsaanpassing sinds 1982.

De tweede pijler, d.w.z. het pensioen gefinancierd door kapitalisatie, dat het vermogen impliceert om gedurende het actieve leven te sparen, is een bron van discriminatie.

De 2de pijler gaat voorbij aan de werknemers die zich in een onzekere situatie bevinden, de zwakkere sectoren, de personen die een sociale uitkeringen ontvangen (werklozen, zieken, invaliden, bruggepensioneerden) en de meeste vrouwen. Bovendien waarborgt hij in de meeste gevallen geen doelstelling in de vorm van een percentage van het laatste inkomen, maar gaat het enkel om louter sparen.

De derde pijler is een financieel product bedoeld om – met de steun van de staat – een fiscaal voordelig product te verkopen dat enkel aantrekkelijk is voor degenen die het zich kunnen veroorloven.

De 2de en 3de pijler maken het onmogelijk een sociaal performant beleid te voeren, aangezien ze de budgetten van de sociale zekerheid en van de Staat (bijdragen en belastingen) belangrijke inkomsten onttrekken.

ADVIES AAN DE REGERING EN AAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN VOOR EEN AANPASSING VAN ONS STELSEL VAN WETTELIJK PENSIOEN VERHOOGD VOOR IEDERE WERKNEMER/WERKNEEMSTER.

Absolute prioriteit voor de versterking van de wettelijke pensioenen (eerste pensioenpijler): de pensioenen in het repartitiestelsel

1. Doelstelling:

IEDERE persoon die met pensioen gaat, moet van een “toereikend” pensioen kunnen genieten, namelijk een pensioen waarvan hij kan leven zonder gevoelige achteruitgang van zijn levensstandaard ten opzichte van zijn actieve leven en zonder de financiële bijstand van derden te moeten inroepen.

Om van het wettelijk pensioen terug een volwaardig vervangingsinkomen te maken, stelt het Comité voor om het pensioen voor een volledige loopbaan op 75% te brengen van het gemiddelde van het beroepsinkomen van de 25 beste loopbaanjaren.

2. Huidige gepensioneerden:

Het Comité stelt voor om de huidige pensioenen te verbeteren om de achterstand in te halen die is opgelopen sinds de niet – toepassing van de wet-Namèche van 1973 en alle andere maatregelen die de pensioenen nog hebben doen afnemen (ingevolge de hervorming van 1996).

De volgende maatregelen worden voorgesteld:

2.1. Herwaardering van de pensioenen

2.1.1. Voor iedere gepensioneerde een minimumpensioen garanderen, dat gelijk is aan het gewaarborgd minimumloon voor een volledige loopbaan in de werknemersregeling (door een gelijktijdige aanpassing van de respectievelijke bedragen).

2.2.2. De geleidelijke verhoging van de pensioenen voortzetten, om de sinds 1973 opgelopen achterstand in te halen.

2.2. Welvaartvastheid van de pensioenen

Alle maatregelen die terug zouden komen op het huidig indexeringsmechanisme zijn onaanvaardbaar en niet bespreekbaar.

De koppeling van de evolutie van de pensioenen aan de evolutie van de lonen is noodzakelijk opdat ze niet aan waarde zouden verliezen ten opzichte van de kosten voor levensonderhoud. Daartoe vraagt het Comité artikel 16 van de wet van 23 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels op te heffen en het door de volgende tekst te vervangen: *“Teneinde de pensioenen te koppelen aan de evolutie van het algemeen welzijn, herziet de Koning opnieuw jaarlijks, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de verhogingscoëfficiënt op basis van de beslissing*

genomen inzake de maximale marge voor de loonkostenontwikkeling ter uitvoering van hetzij artikel 6, hetzij artikel 7 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen”.

Het Comité is voorstander van een jaarlijkse structurele, automatische en procentuele aanpassing van de pensioenen aan de loonevolutie (welvaartvastheid).

2.3. “Het drempелеffect” afschaffen

Bij pensioenverhogingen (welvaartvastheid, indexering, aanpassing), de referentiebedragen voor de toekenning van de voordelen aan ouderen automatisch aanpassen (fiscale barema's, verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, sociaal tarief voor het openbaar vervoer, Sociaal Stookoliefonds, elektriciteit, gas, telefoon, berekening van de huurprijzen van sociale woningen, enz.).

3. Toekomstige gepensioneerden

De doelstelling van een wettelijk repartitiepensioen waarvan het bedrag voor een volledige loopbaan gelijk is aan 75% van het gemiddelde van het beroepsinkomen van de 25 beste jaren, moet zo spoedig mogelijk bereikt worden.

Het recht zou door de wettelijke pensioenen (eerste pensioenpijler) gewaarborgd zijn, met een referentieloongrens voor de berekening van het pensioen, wat het mogelijk zou maken om ten minste 80% van alle loontrekkenden te beschermen.

Naast de hierboven in punt 2 opgesomde voorstellen steunt het versterken van de op repartitie gebaseerde wettelijke pensioenen (eerste pijler) op:

3.1. Aanpassing van de loongrens voor de berekening van het pensioen

Het grensbedrag van het forfaitair loon waarboven er geen rekening meer wordt gehouden met het inkomen voor het berekenen van het pensioen, zou met 25% moeten worden verhoogd.

Het huidige grensbedrag van 46.895,18 (bedragen 2008), zou dan verhogen tot 58.618,97 EUR.

3.2. Behoud van gelijkgestelde perioden

De rechtvaardigheid en de solidariteit tussen generaties houdt in het minimumpensioen en de toekenning van de rechten voor perioden van inactiviteit te behouden. De in oktober 2006 door de “Conferentie Vrouw en Pensioen” ondernomen reflectie moet daartoe worden voortgezet.

3.3. De vervangingsratio van het beroepsinkomen verbeteren

De vervangingsratio van het pensioen ten opzichte van het beroepsinkomen moet worden verbeterd door het opnieuw invoeren van de herwaarderingscoëfficiënt die wordt toegepast op de loongrens die in aanmerking wordt genomen bij de berekening.

3.4 Wat het aanvullend pensioen (huidige 2de pijler) betreft, stellen wij in het werkdocument het volgende voor:

Voor diegenen die ervan genieten, een verbetering, ten gunste van de werknemer, van de reglementering van de tweede pensioenpijler.

De tweede pijler kan bijdragen tot de distributieve rechtvaardigheid op voorwaarde dat:

- hij plannen van “welbepaalde voordelen” mogelijk maakt, namelijk dat de groepsverzekering het toegekende bedrag waarborgt bij de pensionering;
- hij een solidariteit tussen alle intekenaars op deze groepsverzekering van de tweede pensioenpijler kan organiseren;
- de aan de werkgevers en werknemers toegekende fiscale voordelen de billijke tegenhanger zouden zijn van de bij de tweede pijler opgelegde verplichtingen.

Deze voorwaarden kunnen enkel vervuld zijn op voorwaarde dat DE REGLEMENTERING van de tweede pijler VERSTERKT WORDT ten opzichte van de huidige situatie.

4. Financiering van de verschillende verbeteringen van de pensioenstelsels

4.1. De uitgaven van de verschillende pensioenstelsels onder controle houden

De bestanddelen van de relatieve of absolute groei van de lasten van de verschillende pensioenstelsels moeten onder controle worden gehouden:

Namelijk :

- a) Een aanhoudende en arbeidsscheppende economische groei;
- b) De tewerkstellingsgraad van personen ouder dan 50 jaar optrekken;
- c) Een specifieke nota zal gemaakt worden over de individualisering van de rechten op het wettelijk pensioen

4.2. Voorzien in bijkomende middelen

Voor het versterken van de wettelijke pensioenen (eerste pijler) zijn bijkomende financiële middelen nodig.

Eenzijds moet de UITBREIDING van de basis van de inhoudingen die de ontvangsten van het globaal beheer van de sociale zekerheid vormen de hoofdbron van deze financiering zijn.

Anderzijds is een specifieke toereikende financiering door een of meerdere van de volgende bronnen noodzakelijk:

- een dotatie van de federale Staat afkomstig van een vermindering van de overheidsschuld;
- het Zilverfonds, dat regelmatig moet gespijsd worden.
- de toewijzing van de teruggevorderde bedragen ingevolge het afschaffen van de fiscale en sociale aftrek op de 2de en 3de pijler;
- het innen van de socialezekerheidsbijdragen ‘voordelen in natura’ (bv.:

maaltijdcheques, bedrijfswagens,...) en het aanpakken van de ontduiking van de betaling van sociale zekerheidsbijdragen en van de fiscale fraude.

4.3. De fiscale voordelen van de 2de pijler koppelen aan een reglement of aan een overeenkomst van het type vastgelegde prestatie in de vorm van een rente en die een (aanvullend + wettelijk) pensioen van 75% van het gemiddelde van het beroepsinkomen van de 25 beste jaren waarborgt. Zo niet, afschaffing van de huidige fiscale voordelen.

4.4. Afschaffen van de huidige aan de 3de pijler toegekende fiscale voordelen

De 3de pijler is een vrije keuze van het individu. Er is bijgevolg ethisch gezien geen enkele reden om de fiscale voordelen waarvan hij geniet te behouden.

4.5 Afschaffing van de voor de levensverzekering bestaande fiscale voordelen (behalve verschuldigd blijvend saldo voor hypothecaire leningen) en 3de pijler.

5. Andere punten betreffende het pensioenstelsel

5.1. Het belastingkrediet moet voor alle pensioenen worden ingevoerd

5.2. De erkenning van de handicap die zich voordoet na de leeftijd van 65 jaar **in aanmerking nemen** voor de toekenning van fiscale verminderingen voor gepensioneerden, en dit ongeacht de leeftijd waarop de handicap zich voordoet.

5.3. Principe van de eenheid van loopbaan

De toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan, zoals het thans geldt, leidt ertoe dat de jaren die buiten de eenheid in de zelfstandigenregeling vallen nooit in aanmerking worden genomen, ongeacht ze al dan niet de minst voordelige zijn. Het principe van de eenheid van loopbaan is enerzijds nadelig en weinig transparant voor de burger en anderzijds complex op administratief vlak. Het zou kunnen worden afgeschaft. Het pensioen zou worden berekend zonder beperking van de loopbaanbreuk.

5.4. Betere bonus voor het aanmoedigen van een latere uittreding uit de arbeidsmarkt

Een bonus voor het aanmoedigen van de verdere tewerkstelling van oudere werknemers moet op een eenvormige manier worden toegekend op 60 jaar, waarbij al wie 65 jaar oud wordt, recht heeft op een pensioen.

5.5 In aanmerking nemen van de periode van het jaar waarin het pensioen ingaat

In de huidige wetgeving worden de kwartalen van het jaar waarin het pensioen ingaat niet in aanmerking genomen voor de berekening van het pensioen van de zelfstandige. Deze kwartalen worden wel in aanmerking genomen voor de loopbaanvoorwaarde met het oog op de toekenning van het verminderd of niet-verminderd vervroegd pensioen en voor de berekening van de pensioenbonus. De

verschillende bepalingen zouden kunnen worden geharmoniseerd, waarbij de kwartalen van het jaar waarin het pensioen ingaat in aanmerking zouden worden genomen voor de berekening van het pensioen van de zelfstandige.

Een gelijkaardige regeling zou in de regeling van de werknemers moeten doorgevoerd worden.

6. Gepensioneerden van de overheidsdiensten en sociaal statuut van de zelfstandigen

6.1. Het nieuw jaarlijks en automatisch systeem van perequatie per korven zoals voorzien bij de gewijzigde wet van 9 juli 1969 heeft voor de eerste keer uitwerking gehad op 1 januari 2009. Deze maatregel gold voor alle pensioen ten laste van de Openbare Schatkist die door de PDOS worden beheerd. De PDOS zou een verslag moeten opmaken over de doeltreffendheid van het aldus ingevoerd nieuw systeem. Het probleem van de contractuele personeelsleden van de overheidsdiensten moet via het wettelijk pensioen worden opgelost.

Dit voornemen mag niet tot gevolg hebben dat de pensioenregeling voor de vastbenoemde personeelsleden van de overheidsdiensten restrictief zou worden gewijzigd, met inbegrip van het in aanmerking nemen, als effectieve loopbaanprestaties, van de dienstjaren volbracht als contractueel personeelslid vóór de vaste benoeming.

De pensioenregeling voor de vastbenoemde personeelsleden van de overheidsdiensten is thans de enige van de drie pensioenregelingen die voor haar gepensioneerden voorziet in een aanvaardbaar vervangingsratio. Een beperkte toepassing ervan is bijgevolg ondenkbaar.

6.2. Enkele voorstellen voor maatregelen die eventueel kunnen worden genomen in het pensioenstelsel voor zelfstandigen

- 1) Gelijkschakeling van het minimumpensioen voor zelfstandigen met het minimumpensioen voor werknemers

De kloof dichten die er na de verhogingen voorzien op 1 mei 2009 en 1 augustus 2009 nog zal zijn tussen het minimumpensioen voor zelfstandigen en het minimumpensioen voor werknemers.

- 2) Afschaffing van de begrenzing van het minimumpensioen in geval van een gemengde loopbaan

In de huidige wetgeving mag het toegekende minimumpensioen niet hoger zijn dan het verschil tussen het bedrag van het minimumpensioen voor een volledige loopbaan en het bedrag van het werknemerspensioen. Deze bepaling is nadelig voor heel wat zelfstandigen met een gemengde loopbaan en zou kunnen worden opgeheven. De kosten zouden kunnen worden gecompenseerd met een wijziging van de toekenningvoorwaarde voor het minimumpensioen.

Gerechtigden op een gemengd minimumpensioen als werknemer/zelfstandige die in beide sectoren samen aan de loopbaanvoorwaarde (2/3 van een volledige loopbaan) voldoen, moeten een volwaardig minimumpensioen krijgen en dit in functie van de gepresteerde loopbaanjaren per sector en mag niet meer beperkt worden tot het minimumpensioen als zelfstandigen.

- 3) Versoepeling van de loopbaanvoorwaarde voor de toekenning van het niet-beperkt vervroegd pensioen

Sinds 1 januari 2009 zijn er voor de toekenning van een niet-beperkt vervroegd pensioen 42 loopbaanjaren in alle Belgische en buitenlandse pensioenstelsels vereist. Er zou kunnen worden overwogen om dit aantal nog te verlagen tot 40.

4) Vermindering van de malus bij vervroegd rustpensioen

De malus zou (geleidelijk aan) kunnen worden verminderd. In een eerste fase zou de huidige malus kunnen worden verminderd met 1% per jaar, dat wil zeggen 6% voor het 1ste jaar vervroeging, 5% voor het 2de jaar vervroeging, 4% voor het 3de jaar vervroeging, 3% voor het 4de jaar vervroeging en 2 % voor het 5de jaar vervroeging, waardoor de globale malus 20% zou bedragen op 60 jaar, 14% op 61 jaar, 9% op 62 jaar, 5% op 63 jaar en 2% op 64 jaar.

5) Voor zover dat de voorstellen een gelijkstelling impliceren van het regime van de zelfstandigenpensioenen met de werknemerspensioenen moet terzake rekening gehouden worden met de wijze van financiering.

Ten slotte...

Het is belangrijk dat de inspanningen voor het, zo vroeg mogelijk bij het begin van hun loopbaan, individueel informeren van de werknemers over de situatie van hun wettelijk pensioen worden voortgezet. Maar gelet op de publiciteitscampagnes met aanzienlijke financiële middelen voor privéverzekeringen, waarbij wordt gezwegen over de gevolgen van de beurscrisis, moet de overheid absoluut ook een informatiecampagne opstarten ten voordele van het wettelijk pensioen.

Goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering van 9 juni 2009.

De Voorzitter,
Luc JANSEN

De Vice-Voorzitter,
Julien GEEROMS